

ՄԱՐԻՆԵ ԳՐԻԳՈՐԻԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Էլ. փոստ՝
marina-arutunyan@mail.ru

ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

Ծննդյան տարեթիվ՝ **26. 02. 1980**
Ծննդավայր՝ Արցախի Հանրապետություն, ք. Ստեփանակերտ

ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

- Արցախի Ա. Իսահակյանի անվան թիվ 10 միջնակարգ դպրոց **1986-1996**
- Արցախի պետական համալսարանի հումանիտար ֆակուլտետի պատմության բաժին (առաջին կարգի դիպլոմով) **1998-2002**
- Արցախի պետական համալսարանի մագիստրատուրա՝ «Պատմություն» մասնագիտությամբ (առաջին կարգի դիպլոմով) **2002-2004**
- Արցախի պետական համալսարանի ասպիրանտուրա՝ «Պատմություն» մասնագիտությամբ (թեկնածուական ատենախոսություն՝ «Մշակութային կյանքն Արցախում 19-րդ դարի երկրորդ կեսին և 20-րդ դարի սկզբին»): **2004 - 2007**
- Շնորհվել է պատմական գիտությունների գիտական աստիճան **2008**
- Շնորհվել է դոցենտի կոչում՝ Ստեփանակերտի Մեսրոպ Մաշտոց համալսարանի գիտխորհրդի որոշմամբ **2009**
- Ստեփանակերտի Մեսրոպ Մաշտոցի անվան համալսարանի Իրավաբանական բաժինը (առաջին կարգի դիպլոմով) **2008-2011**
- “Educational planet” ուսումնական կենտրոնը՝ անգլերեն լեզվի՝ Elementary, Pre-Intermediate and Intermediate մակարդակները: **2014**

ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՓՈՐՁ

Արցախի Մերոպ Մաշտոց համալսարանի պատմության ամբիոնում՝
կուրսդեկ, որպես դասախոս, ավագ դասախոս

2002-2010

Արցախի Մերոպ Մաշտոց համալսարանի պատմության ամբիոնի վարիչ

2008-2009

Արցախի Մերոպ Մաշտոց համալսարանի հումանիտար ֆակուլտետի դեկան

2009-2010

Արցախի պետական համալսարանում՝ որպես դասախոս

2009-2010

Երևանի Ուրարտու համալսարանում՝ որպես դասախոս

2013-2014

Արևմտյան Ուկրաինայի ազգային համալսարանի Երևանի կրթագիտական
ինստիտուտի ավագ դասախոս

2021

ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտում՝ որպես գիտաշխատող, ավագ
գիտաշխատող

2013 - 2023

ԼԵԶՈՒՆԵՐԻ ԻՄԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն, իտալերեն, իսպաներեն

ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

MS Office, MS Excel, Internet, Adobe Reader, ABBYY Fine Reader, Corel Draw, Liber Office

ԳԻՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱՔՐՔՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՇՐՋԱՆԱԿ

Հայ ժողովրդի պատմության արդի հիմնախնդիրներ, հայ մշակույթի պատմության տարբեր բնագավառների ուսումնասիրություն

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ (կոչումներ, պարգևներ և այլն)

2002 - 2014 թթ., 2021 թ., դասախոսել եմ Երևանի և Արցախի տարբեր բուհերում, ակտիվ մասնակցություն եմ ունեցել ուսանողների պատմաճանաչողական արշավանքներին: Մասնակցել եմ մի շարք միջազգային գիտաժողովների:

2009 թ. Ստեփանակերտի Մեսրոպ Մաշտոց համալսարանի գիտխորհրդի որոշմամբ շնորհվեց դոցենտի կոչում:

ԱՇԽԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ա) մենագրություն.

1. Հարությունյան Մ., Մշակութային կյանքն Արցախում 19-րդ դարի երկրորդ կեսին

և 20-րդ դարի սկզբին, Ստեփանակերտ, 2010:

2. Հարությունյան Մ., Մշակութային կյանքն Արցախում 1639-1736 թթ., Երևան, 2018:

<https://artsakhlib.am/2019/01/08/%D5%B4%D5%B7%D5%A1%D5%AF%D5%B8%D6%82%D5%A9%D5%A1%D5%AF%D5%B5%D5%A1%D5%B6%D6%84%D5%B6-%D5%A1%D6%80%D6%81%D5%A1%D5%AD%D5%B8%D6%82%D5%B4-1639-1736-%D5%A9%D5%A9/>

բ) ժողովածու.

1. Կոստանդյան Է.Ա., Դրվագներ Մաղաքիա արք. Օրմանյանի կյանքից ու գործունեությունից, ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտ, Երևան, 2015 (աշխատասիրությամբ՝ Մ. Հարությունյան):

<http://opac.flib.sci.am/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=365184>

զ) ուսումնական ձեռնարկ

1. Հարությունյան Մ., Հայոց պատմություն և պատմագրություն
(հնագույն ժամանակներից մինչև 9-րդ դարը), ուսումնական ձեռնարկ, Երևան, 2013:

դ) ուսումնական դասընթացի ծրագիր

1. Հարությունյան Մ. Ա., Վարդանյան Ա., Հարությունյան Մ. Գ., Արցախի պատմություն
դասընթացի ծրագիր (27 էջ) Ստեփանակերտ, 2005:

ՀՈԴՎԱԾՆԵՐ

1. Հարությունյան Գ., Հարությունյան Մ., Արցախի մշակութային օջախների
լուսավորական գործունեությունը, «ՀՀ Մանկավարժա - հոգեբանական
գիտությունների ակադեմիա», Երևան, 2005, N 4, էջ 70-73:
2. Հարությունյան Մ., Արցախի մշակույթի ականավոր գործիչների
լուսավորական գործունեությունը (1850-1920թթ.), «Լրաբեր հասարակական
գիտությունների», Երևան, 2005, N 3, էջ 159-167: [http://raber.asj-
oa.am/203/1/14_Harutunyan M \(159\).pdf](http://raber.asj-
oa.am/203/1/14_Harutunyan_M_(159).pdf)
3. Հարությունյան Մ., Գրատպության զարգացումը և պարբերական մամուլը 19-
րդ դարում, «ԱրՊՀ Գիտական տեղեկագիր», Ստեփանակերտ, 2005, N 10, էջ
38-41:
4. Հարությունյան Մ., Մշակութային կյանքի վերելքը Արցախում 19-րդ դարի II
երկրորդ կեսին, «Կանթեղ», Երևան, 2006, N 2, էջ 113-124: [http://kantegh.asj-
oa.am/810/1/113-124.pdf](http://kantegh.asj-
oa.am/810/1/113-124.pdf)
5. Հարությունյան Մ., 19-րդ դարի երկրորդ կեսի և 20-րդ դարասկզբի Արցախի
մշակույթի զարգացման առանձնահատկությունները, «Կանթեղ», Երևան,
2007, N 1, էջ 170-175: [http://kantegh.asj-
oa.am/1681/](http://kantegh.asj-
oa.am/1681/)

6. Հարությունյան Մ., Հասարակական կազմակերպությունների լուսավորական ձեռնարկումները Արցախում 19-րդ դարի II երկրորդ կեսին, «Լրատու», Երևան, 2009, N 1, էջ 24-30 :
7. Հարությունյան Մ., Արևմտահայ մշակութային գործիչ Գրիգորիս Գալեմքարյանի լուսավորական ձեռնարկումները 19-րդ դարի երկրորդ կեսի և 20-րդ դարի սկզբին, «ԱրՊՀ Գիտական տեղեկագիր», Ստեփանակերտ, 2009, N 1, էջ 81 -83:
8. Հարությունյան Մ., Թատերական կյանքի զարգացման միտումները Արցախում 19-րդ դարի II երկրորդ կեսին, «ԱրՊՀ Գիտական տեղեկագիր», Ստեփանակերտ, 2010:
9. Հարությունյան Մ., Գրատպության զարգացումը Արցախում XIX դարի երկրորդ կեսին և XX դարի սկզբին, «Հանրապետական գիտաժողովի զեկուցումների ժողովածու», Երևան, 2010, ապրիլի 15-16, էջ 63-68:
10. Հարությունյան Մ., Բաղդասար մետրոպոլիտ Հասան Ջալալյանի և Սարգիս արքեպիսկոպոս Ջալալյանցի լուսավորական գործունեությունն Արցախում 1800-1880-թթ., «Մխիթար Գոշ» գիտամեթոդական հանդես, Վանաձոր, 2013, N 4-6, էջ 79-83: [http://ashxatangner.am/2013%20\[4-6\].pdf](http://ashxatangner.am/2013%20[4-6].pdf)
11. Հարությունյան Մ., Իրավական նորմատիվ ակտերը՝ ազգային մշակութային արժեքների պահպանման կարևոր գործոն, «Լրաբեր հասարակական գիտությունների» Երևան, 2013, N 3 (639) էջ 108-11: <http://raber.asj-oa.am/6242/>
12. Հարությունյան Մ., Պետրոս Շանշյանի բարենորոգչական գործունեությունը, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», Երևան, 2014 (1-2), էջ 155-161: <http://academhistory.am/images/HRAPARAKUMNER/0000.pdf>
13. Հարությունյան Մ., Ուշագրավ էջեր Արցախի գորգագործության և ասեղնագործության պատմությունից (1700-1736 թթ.), «Պատմություն և մշակույթ, հայագիտական հանդես», Երևան, 2015, էջ 422-431: http://publications.y-su.am/wp-content/uploads/2015/11/Marine_Harutyunyan_422-431.pdf
14. Арутюнян М., Важность роли некоторых нормативных правовых актов в процессе освидетельствования, признания и осуждения геноцида армян – как

особо тяжкого международного преступления, «Материалы Международной научно-практической конференции, посвященной 100-летию геноцида армянского народа 1915 года»: сборник научных статей. - Ставрополь: ООО"Академия", 2015, стр. 30-38. <http://www.academhistory.am/images/GIT/Marina-5.pdf>

15. Հարությունյան Մ., Գիտակրթական կյանքը Արցախում 1639-1700 թթ. (համառոտ ակնարկ), «Ակունք», գիտական հոդվածների ժողովածու, Երևան, 2015, թ. 2(12), էջ 34-42: <http://ijevan.yసు.am/wp-content/uploads/2011/08/collection-of-scientific-articles-Akunj-2-12-2015.pdf>
16. Հարությունյան Մ., Եկեղեցաշինությունն Արցախում 1639-1700 թթ., «Լրաբեր հասարկ.ն գիտությունների», 2016, N 1, էջ 116-125: <http://lraber.asj-oa.am/6516/1/116.pdf>
17. Հարությունյան Մ., Պետրոս Շանշյանի մանկավարժական հայացքները, «Դպրատուն, գիտկ.ն հոդվածների ժողովածու», Ստեփանակերտ, 2016, թ. 1(4) էջ 88-94: <http://www.academhistory.am/images/HRAPARAKUMNER/Marina-6.pdf>
18. Harutyunyan M., The armenological heritage of Emma Kostandyan, Fundamental Armenology, History, 2016, N 1 (3). <http://www.fundamentalarmenology.am/datas/pdfs/282.pdf>
19. Հարությունյան Մ., Գրչության արվեստն Արցախում 1639-1670 թթ., «Զեկուցուների դրույթներ», Երևան, 2016, էջ 319-321: <http://www.shirakcenter.sci.am/pictures/shpmzh/2016/9%20gitajoxovi%20nyuter.pdf>
20. Հարությունյան Մ., Գիտության որոշ ճյուղերի զարգացումն Արցախում XVII դ. երկրորդ կեսին և XVIII դ. սկզբին, «Գիտական ընթերցումներ» (հոդվածների ժողովածու), Ստեփ., 2016, էջ 72-79: http://www.asu.am/images/stories/GITAKAN_YNTERCUMNER_1.pdf
21. Հարությունյան Մ., Ուշագրավ էջեր Արցախի գրչագրության, մանրանկարչության ու զարդարվեստի պատմությունից (1700-1736 թթ.), «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», Երևան, 2016, N 1-2, էջ 52-58:
22. Հարությունյան Մ., Մանրանկարչությունն ու զարդանկարչությունն Արցախում 1639-1700 թթ., «Գիտական աշխատություններ», Գյումրի, 2017, N

20, էջ 297-304:

<http://www.shirakcenter.sci.am/pictures/gitashkhatutiunner/2017/34.pdf>

23. Арутюнян М., Декоративно - прикладное искусство в Арцахе во второй половине XVII века и в начале XVIII века, "Интернаука", Научный журнал, N 4(8), Февраль, Москва, 2017г., стр. 20-23.

<http://docplayer.ru/74764125-Internauka-nauchnyy-zhurnal-fevral-2017-g-chast-1-izdaetsya-s-noyabrya-2016-goda.html>

24. Հարությունյան Մ., Քանդակագործությունն Արցախում XVII դ. երկրորդ կեսին և XVIII դ. սկզբին, «Լրատու», գիտական հոդվածների ժողովածու, Եր., 2017, էջ 84-90: <http://www.mashtots.am/uploads/documents/lratu2017.pdf>

25. Հարությունյան Մ., Բնակելի տների տիպերն Արցախում XVII դ. երկրորդ կեսին և XVIII դ. սկզբին, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, Եր., 2017, էջ 412-416: <http://publications.yasu.am/wp-content/uploads/2017/09/M.-Harutyunyan.pdf>

26. Арутюнян М., Просветительская деятельность армянских благотворительных организаций Нового Нахичевана во второй половине XIX века (краткий обзор), «300 лет Российской и Ново-Нахичеванской епархии ААЦ. Исторический путь и современность». (Международная научная конференция, Москва, 15-16 сентября, Москва, 2017, стр. 45-46), Материалы Международной конференций, 24-25 октября 2017 г., Москва, 2018, **стр. 327 -331.**

https://www.academia.edu/39911959/%D0%9D%D0%9E%D0%92%D0%9E_%D0%9D%D0%90%D0%A5%D0%98%D0%A7%D0%95%D0%92%D0%90%D0%9D%D0%A1%D0%9A%D0%98%D0%95_%D0%9A%D0%9E%D0%9B%D0%AB%D0%91%D0%95%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%AB%D0%95_%D0%92_%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%A2%D0%95%D0%9A%D0%A1%D0%A2%D0%95_%D0%A5%D0%A0%D0%98%D0%A1%D0%A2%D0%98%D0%90%D0%9D%D0%A1%D0%9A%D0%9E%D0%99_%D0%9A%D0%A3%D0%9B%D0%AC%D0%A2%D0%A3%D0%A0%D0%AB_

27. Հարությունյան Մ., Շուշիի բարեգործական ընկերությունների մշակութային գործունեությունը XIX դ. երկրորդ կեսին, միջազգային գիտաժողով, 8 մայիսի

(Շուշիի ազատագրման 25 –րդ տարեդարձին նվիրված), «Գիտական ընթերցումներ» (հոդվածների ժողովածու), Ստեփ., 2017, էջ 50-61:
http://www.asu.am/images/stories/Shushi_git .pdf

28. Հարությունյան Մ., Գիտակրթական կյանքն Արցախում XVII դ. երկրորդ կեսին և XVIII դ. սկզբին, երիտասարդական 3-րդ գիտաժողովի զեկուցումներ (Մաշտոցի անվան հին ձեռագրերի ինստիտուտ, Երևան, 2017 թ., նոյեմբերի 28-30), Եր., 2018, էջ 185-195:
http://www.matenadaran.am/ftp/el_gradaran/UYRM_Book.pdf
29. Арутюнян М., Научная деятельность армянских просветителей-арцахцев в первой половине XIX в., (Армяне юга россии: история, культура, общее будущее. Материалы III Международной научной конференции, г. Ростов-на-Дону, 30–31 мая 2018 г. Издательство ЮНЦ РАН), стр. 33-36.
<https://armeniansite.ru/books/2018-Armyane-YUga-Rossii-sbornik.pdf>
30. Harutyunyan M., On “The Gospel” of the village of Gullar of Artsakh according to of the Mesrop Mashtots Matenadaran, “Интернаука”, Москва, 2018, часть 2, N 20(54), стр. 33 - 36. <https://www.internauka.org/authors/arutyunyan-marine-grigorevna>
31. Harutyunyan M. G., The manuscript heritage of the Tsar canton of Artsakh (the second half of XVII century), «Բանբեր Հայագիտություն», Եր., 2018, N 2 (17), էջ 5-12 <http://haygithimnadram.am/journals.php?langid=1>
32. Harutyunyan M., The manuscript heritage of Artsakh at the beginning of the 18th century, “Интернаука”, Научный журнал , Москва, 2019, часть 2, N 6(88), стр. 21-24. <https://www.internauka.org/journal/science/internauka/88>
33. Harutyunyan M., Manoscritti di Ignatius Metschentzi e Abraham Shachetzi del monastero di Yerits Mankants di Artsakh (secondo i manoscritti N 3446, 1078 di Matenadaran della Repubblica di Armenia) Արցախի Երից Մանկանց վանքի Իգնատիոս Մեծշենցու և Աբրահամ Շաքեցու ձեռագրերը (ըստ Մատենադարանի Հ^մ 3446, 1078 ձեռագրերի):
<https://eesa-journal.com/2019/11/15/manoscritti-di-ignatius-metschentzi-e-abraham-shachetzi-del-monastero-di-yerits-mankants-di-artsakh-secondo-i-manoscritti-n-3446-1078-di-matenadaran-della-repubblica-di-armenia/>

34. The work of “The book of theoretical philosophy” of Hovsep (joseph) Artsakhetsi according to the manuscript N 2525 of the Mesrop Mashtots Matenadaran (Հովսեփ Արցախեցու «Գիրք տեսական փիլիսոփայության» աշխատությունը ըստ ՄՄ ՀՄ 2525 ձեռագրի), “Национальная ассоциация учёных” (“НАУ”), *Екатеринбург, 2020, №54, 3 часть, стр. 25 - 29.* https://national-science.ru/wp-content/uploads/2020/05/National_54_3_april_2020.pdf
35. LA “COLLEZIONE” DI HOVSEP ARTSAKHETSI SECONDO IL MANOSCRITTO N 3620 DEL MESROP MASHTOTS MATENADARAN (Հովսեփ Արցախեցու «Ժողովածու» աշխատությունը ըստ ՄՄ ՀՄ 3620 ձեռագրի), “Евразийский союз ученых” (“ЕСУ”), Москва, 2020, № 5 (74), 11 часть, стр. 36- 39. https://euroasia-science.ru/wp-content/uploads/2020/06/Euroasia_574_11_may_2020.pdf
36. Los dos manuscritos inéditos de Hovsep Artsakhetsi (“Comentario de Hovhan Voskeberan sobre Matthew”, “Cuaderno de verbos, el calendario”) - Հովսեփ Արցախեցու երկու անտիպ ձեռագրերը («Յովհան Ոսկերեբանի Մեկնութիւն Մատթէոսի», «Տետրակ Բայի, Տոմար»), “American Scientific Journal” (“ASJ”), **Kiev (Ukraine), 2020, № (40), Vol. 1, page 8-10.** https://american-issue.info/wp-content/uploads/2020/09/asj_40_1_august_2020.pdf
37. Հարությունյան Մ. Գ., Շուշիում մշակութային արժեքների ոչնչացումից փրկված XVIII դարի վերջի և XIX դարի ձեռագրերը, Ադրբեջանի ցեղասպանական վարքը. պատմություն և արդիականություն (իրավաքաղաքական գնահատականից մինչև միջազգային դատարան), միջազգային առցանց գիտաժողով՝ նվիրված Շուշիի հայ բնակչության ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին (Արցախի հանրապետություն, Շուշի քաղաք, 2020 թ. հուլիսի 15-16) Եր., 2021, էջ 330-341: <http://www.academhistory.am/images/GIT-TSRAGIR/Shushi-git.21.pdf>
38. Հարությունյան Մ.Գ., Արցախի Գյուլիստան գյուղի ձեռագրական ժառանգությունը XVII դ. երկրորդ կեսին, **“Регион и мир”, научно-аналитический журнал, Ереван, 2021, том XII, № 2, стр. 79-83.** http://geopolitika.am/dir/wp-content/blogs.dir/1/files/2021_2_79_83.pdf

39. Harutyunyan M.G., Արցախի Գանձասար վանքի 17-րդ դարի երկրորդ կեսի ձեռագրերը (I manoscritti del monastero di Gandzasar di Artsakh nella seconda metà del XVII secolo), **“Восточно европейский научный журнал”**, Санкт-Петербург, 2021, 5(69), часть 3, էջ 4-10: <https://archive.eesa-journal.com/index.php/eesa/issue/view/38/73>
40. Harutyunyan M.G., The coverage of the theatrical life of Artsakh in the second half of the 19th century and the beginning of the 20th century on the pages of the newspaper “Karabakh”(1911-1912), **“American Scientific Journal” (“ASJ”), Kiev (Ukraine), 2021, № (50)/ Vol. 1, pp 4-9.** <https://archive.american-issue.info/index.php/asi/issue/view/12/14>
41. Harutyunyan M.G., The problem of studying of the music and painting of Artsakh in the second half of the 19th century and the beginning of the 20th century in the pages of the Eastern Armenian periodical press **“Eurasian Union of Scientists”, Saint Petersburg, № 7(88), 2021, том 1, pp. 4-10.** <https://hist-pol.euroasia-science.ru/index.php/Euroasia/issue/view/120/138>
42. Հարությունյան Մ.Գ., Արցախի Խանածախ գյուղի երկու անտիպ ձեռագրեր (XVII դարի երկրորդ կես), **“Регион и мир”, научно-аналитический журнал, Ереван, 2021, том XII, № 5, стр. 54-61:**http://geopolitika.am/dir/wp-content/blogs.dir/1/files/2021_5_54_61.pdf
43. Harutyunyan M.G., The problem of studying of the church architecture and urban planning art of Artsakh of the second half of the 19th century and the beginning of the 20th century on the pages of the Eastern Armenian periodical press, **“Eastern European Scientific Journal” , St. Petersburg, (Russia), 8(72), 2021, part 1, pp. 4-11.**<https://archive.eesa-journal.com/index.php/eesa/issue/view/44/81>
44. Harutyunyan M.G., The problem of studying of the Applied Art of Artsakh of the 19th century on the pages of the Eastern Armenian Periodical press, **“Eastern European Scientific Journal”, St. Petersburg, (Russia), 10(74), 2021 part 4, pp. 4-8.**<https://archive.eesa-journal.com/index.php/eesa/issue/view/52/92>
45. Հյուսիսային Արցախի Խաչակապ և Հարցանգիստ գյուղերի ձեռագրերի ուսումնասիրության լուսաբանումը «Արձագանք» պարբերականի էջերում, **“Регион и мир”, научно-аналитический журнал, том XIII, N 1, 2022, 45-49:** http://geopolitika.am/dir/wp-content/blogs.dir/1/files/2022_1.pdf
46. Harutyunyan M.G., "Remarkable episodes from the study of the manuscripts of Karatak, Getashen, Shushi of Artsakh according to the "Ardzagank"

periodical", *“Национальная ассоциация ученых” (НАУ), Санкт-Петербург, 2022, Том 1, № 80, pp. 16 -20 . <https://archive.national-science.ru/index.php/nas/issue/view/51/91>*

47. Արցախի Գանձասար վանքի՝ Մովսես Կաղանկատվացու «Պատմություն Աղվանից աշխարհի» ձեռագրի ուսումնասիրության լուսաբանումը «Արարատ» ամսագրի էջերում, *“Регион и мир”, научно-аналитический журнал, Ереван, 2022, том XIII, N 4, 2022, էջ 44-48: http://geopolitika.am/dir/wp-content/blogs.dir/1/files/2022_4_44_48.pdf*
48. «Արցախի ձեռագրական ժառանգությունը 18-րդ դարի երկրորդ կեսին», *Կրթամշակութային կյանքն Արցախում, Գիտաժողովի զեկույցներ, Եր., 2022, էջ 110-129: <http://www.academhistory.am/images/GIT/Marina-Harutyunyan.pdf>*

